

Φιλιά εις τα παιδιά

Μια ταινία ντοκιμαντέρ του Βασίλη Λουλέ
Διάρκεια: 115 λεπτά
© 2011-2012

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΡΙΤΙΚΩΝ

...Οι μαρτυρίες τους συγκλονίζουν και ο σκηνοθέτης χτίζει ως και σασπένς μέσα από την αφήγηση των ανθρώπων. Οι ουλές που άφησε η φρίκη και θα μείνουν για πάντα χαραγμένες στην ψυχή αυτών των ανθρώπων μετατρέπονται σε ζωντανές εικόνες, χωρίς ποτέ η ταινία να γλιστρά στην παγίδα του λαϊκισμού. Αντιθέτως, οι άνθρωποι αυτοί σε σκλαβώνουν με την αξιοπρέπεια και την ανθρωπιά τους. Σε συνδυασμό με το σπάνιο αρχειακό υλικό που συγκέντρωσε ο Λουλές, το αποτέλεσμα είναι ένα σπάνιο τεκμήριο που οφείλει κανείς να έχει υπόψη του...

Γιάννης Ζουμπουλάκης – ΤΟ ΒΗΜΑ

...Εξαιρετικά επιμελής ο Βασίλης Λουλές με πλήρη επίγνωση της δύναμης τόσο του θέματός του όσο και, κυρίως, του απέριπτου προφορικού λόγου των πολυβασανισμένων υποκειμένων, τα οποία αφήνει χωρίς την παραμικρή έξωθεν παρέμβαση πέραν του αρχειακού υλικού να πουν τις συγκλονιστικές τους ιστορίες. Από τα πιο συγκινητικά ελληνικά ντοκιμαντέρ των τελευταίων χρόνων...

Ρόμυ Εκσιέλ – ΕΘΝΟΣ

...«Φιλιά εις τα παιδιά». Πέντε μικρά Εβραίοπουλα στην Ελλάδα της γερμανικής κατοχής που σώθηκαν από τον θάνατο χάρη σε οικογένειες χριστιανών και έζησαν στην απόλυτη σιωπή, αφηγούνται τις ιστορίες τους. Σπανίως η κάμερα κεντράρει στα δάκρυά τους και όταν το κάνει ο πόνος τους σε διαπερνά σαν ξυράφι – αδύνατο να τον συλλάβει ανθρώπινος νους.

Βγήκα από την αίθουσα συγκλονισμένος...

Άκης Καπράνος – ΤΑ ΝΕΑ

Η ταινία του Λουλέ βγαίνει την Πέμπτη στην Ταινιοθήκη της Ελλάδας. Αν δεν απεχθανόμουν τα «πρέπει», θα έλεγα ότι οφείλουμε όλοι μας να τη δούμε. Ειδικά σήμερα, με τους απολογητές του Χίτλερ να παριστάνουν τους λαϊκούς σωτήρες

Βένα Γεωργακοπούλου – Εφημερίδα των Συντακτών

...Με ένα επιδέξιο μοντάζ, ο γλαφυρός λόγος των αφηγητών γίνεται εικόνα, συναντά το αρχειακό υλικό (ημερολόγια, επίκαιρα, φωτογραφίες, στρατιωτικά και οικογενειακά φιλμάκια) και μετουσιώνεται σταδιακά σε ζωντανή ιστορία.

Το αποτέλεσμα είναι ένα επίκαιρο και συγκινητικό χρονικό...

Χρήστος Μήτσος – ΑΘΗΝΟΡΑΜΑ

...Εμπεριστατωμένη, διαφωτιστική έρευνα για την ελληνική πτυχή του Ολοκαυτώματος, που βασίζεται σε μαρτυρίες 5 επιζώντων Εβραίων της Θεσσαλονίκης και αρχειακό υλικό, που ο σκηνοθέτης Βασίλης Λουλές συγκέντρωσε μετά από δουλειά ετών. Ο χειρισμός του αναδίδει σεβασμό και, παρά την απόσταση που κρατά από τους συνεντευξιαζόμενους, παιδιά στην Κατοχή, καταφέρνει να αποδώσει με αβίαστη συγκίνηση και προσωπική ματιά τις τραγικές αναμνήσεις τους...

Θοδωρής Κουτσογιαννόπουλος – LIFO/ANTENNA

...Ο Βασίλης Λουλές σκηνοθέτησε ένα συγκλονιστικό ντοκιμαντέρ αποτέλεσμα μιας επίπονης και διεξοδικής έρευνας. Μαζί με τις μαρτυρίες των ανθρώπων παραθέτει σημαντικό και άγνωστο αρχαιακό υλικό, από οικογενειακά φιλμ και ντοκουμέντα της εποχής. Αφήνει τους πρωταγωνιστές του να μιλήσουν, καταγράφει τη συγκίνησή τους η οποία μεταδίδεται, χωρίς εκβιασμό, στους θεατές. Η ταινία δεν κραυγάζει, δε δημαγωγεί, δεν καταγγέλλει. Καταφέρνει να μεταδώσει τα μηνύματά της μέσα από τα ίδια τα γεγονότα. Αυτό που τον ενδιαφέρει είναι να πλησιάσει τους ίδιους τους ανθρώπους, να τους δώσει το χώρο που χρειάζονται ώστε να όποια μηνύματα να προκύψουν αβίαστα μέσα από τα βιώματά τους...

Στράτος Κερσανίδης – ΕΠΟΧΗ

...Βλέπεις την ταινία και δεν γεμίζεις από φρίκη, αποτροπιασμό, εκδικητικότητα ή κάτι άλλο. Νιώθεις μέσα σου να ρέει ο χρόνος της ανθρώπινης αισιοδοξίας, η περιπέτεια της ζωής, η διεκδίκηση του υπάρχειν. Πράγματα τόσο εύλογα, σήμερα αποκτούν τη σωστή και φιλοσοφική τους διάσταση, δοσμένα με σωστή αισθητική και αρτιότητα άποψης και ιδίως με κινηματογραφική ροή. Γιατί με την έβδομη τέχνη δεν έχουμε δικαίωμα να παρακάμπουμε μια αλήθεια. Οι ταινίες, όποιο θέμα κι αν έχουν, είναι υποχρεωμένες να μας κρατούν καθηλωμένους. Το «Φιλιά εις τα παιδιά» είναι έτσι ή αλλιώς επίτευγμα, σας το γράφω ανεπιφύλακτα.

Με ενθουσίασε και προτείνω να μη το χάσετε...

Αλέξης Δερμεντζόγλου – ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

...Το ντοκιμαντέρ Φιλιά εις τα παιδιά είναι κάτι παραπάνω από μια ταινία για το Ολοκαύτωμα. Είναι μια κινηματογραφική κληρονομιά ανεκτίμητη, ένα έργο δοσμένο με ευαισθησία και σεβασμό που καταφέρνει να ισορροπεί ανάμεσα στην φρίκη που γεννά η ίδια η ιστορία και στην ανθρωπιά...

Έλενα Μπάρκα – artic.gr

ΚΕΙΜΕΝΑ-ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ που γράφτηκαν για την ταινία (αποσπάσματα)

«Ο Ίνο κι εγώ»

Βασίλης Βασιλικός – Συγγραφέας

Πρώτη δημοσίευση «Εφημερίδα των Συντακτών»

Στην Θεσσαλονίκη πέρασα την παιδική μου ηλικία στα χρόνια του πολέμου, παίζοντας με τους συνομήλικους στην αυλή της Αγίας Θεοδώρας μπίνγκο, αγιούτο, χαρτόνια ή κολλώντας τα αυτιά μας στα τηλεγραφόξυλα για να συλλάβουμε την βουή του άπειρου κόσμου. Κάποια μέρα ένας από τους φίλους, ο Ίνο, έφυγε με το караβάνι των Εβραίων από την Εγνατία Οδό, πάνω σε κάρο με το τεράστιο κίτρινο αστέρι στο μανίκι. Και δεν ξαναγύρισε.

Οι μνήμες αυτές ξύπνησαν όταν είδα το ντοκιμαντέρ του Βασίλη Λουλέ «Φιλιά εις τα παιδιά». Οι ιστορίες της Ροζίνας, του Σήφη, της Ευτυχίας, της Σέλλυ και του Μάριο που σώθηκαν από το Ολοκαύτωμα, χάρη στην υιοθεσία τους από χριστιανικές οικογένειες, ζωντανεύουν τη μνήμη χιλιάδων Εβραιόπουλων: εκείνων που δεν πρόλαβαν ποτέ να μεγαλώσουν.

Το ντοκιμαντέρ του Λουλέ μέσα από τις συγκινητικές ιστορίες των πέντε διασωθέντων παιδιών επαναφέρει και κάποιες αξίες που πρέπει να ξαναβρούμε, όπως αυτές της αλληλεγγύης και της συντροφικότητας, που πρόσφεραν κάποιοι άνθρωποι στους Εβραίους, και μερικοί το πλήρωσαν με τη ζωή τους.

«Τα παιδιά που έμειναν παιδιά»

Γιώργος Χρονάς – Συγγραφέας

Πρώτη δημοσίευση «LiFO»

Παιδικά παιχνίδια σε χέρια παιδιών. Μουσικές από αρκουδάκια, κούκλες, πολύχρωμες μπάλες, τραίνα που περνούν στο πουθενά και διηγήσεις πέντε παιδιών – που διασώθηκαν από το κυνήγι των Ναζί. Αντιθέσεις. Τα παιδιά που έμειναν πάντα παιδιά. Με μούσες και παγωμένα χαμόγελα που γράφουν πάνω από την κεφαλή τους. Θείες ψυχές που χάθηκαν σαν εικόνες και μένουν οι στοιχειωμένες φωνές τους πάνω από πηγάδια, αυλές, σάλες δίπλα σ' αδέρφια – κι αυτά χαμένα – και συγγενείς. Συγγενείς που η φωτογραφία τους, θολή, δεν ξεχωρίζεις ποιοί επέζησαν, ποιοί σβήστηκαν από τον χάρτη. Και παντού σιωπή. Το Ολοκαύτωμα με ήχους από παιχνίδια που τα παιδιά δεν θα κρατήσουν ποτέ στα χέρια. Μεγάλοι που διηγούνται σαν σπάνια λογοτεχνία. Ο Βασίλης Λουλές ετοίμασε ένα αριστουργηματικό ντοκιμαντέρ – ντοκουμέντο σπαραγμού – που δεν μπορώ να το περιγράψω άλλο. Γιατί με διαλύει. Με κάνει να ντρέπομαι που βλέπω. Γράφω.

«Τα κρυμμένα παιδιά του Ολοκαυτώματος»

Το δράμα των Ελληνοεβραίων στην ταινία «Φιλιά εις τα παιδιά»

Χαγκεν Φλάϊσερ – Καθηγητής Ιστορίας

Πρώτη δημοσίευση «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Ο σκηνοθέτης δεν ήθελε άλλη μια δραματική ταινία για το Ολοκαύτωμα, θέλησε να επικεντρωθεί στον υπόκωφο τρόπο και στον αποκλεισμό που τα παιδιά βίωναν μέσα σε συνθήκες έσχατης ανωμαλίας. Δεν εκβιάζεται το συναίσθημα, ενώ οι αφηγητές μιλούν ήρεμα, με απέρριπτη αμεσότητα. Καταφάνεται η γενναιότητα των ανθρώπων, των (όχι μόνο κατ' όνομα) χριστιανών που ρίσκαραν τη ζωή τους βοηθώντας αυτά τα παιδιά. Ταυτόχρονα, σκιαγραφείται η συνεχιζόμενη φθορά των εβραϊκών κοινοτήτων της χώρας και μετά την Απελευθέρωση. Η κανονικότητα της ζωής είχε χαθεί, τίποτα δεν ήταν πλέον το ίδιο, και αυτό αναδεικνύεται με ποιοτικό τρόπο στην ταινία. Εντούτοις, η Ροζίνα Πάρδο διασαφηνίζει: «Έχω απαλλαγεί πια από το μίσος. Μισώ μόνον αυτούς που πάνε να μιμηθούν ΕΚΕΙΝΟΥΣ». Η Ροζίνα χτίζει γέφυρες. Αλλά όχι γι' αυτούς που караδοκούν να τις γκρεμίσουν. Χρέος να επαγρυπνούμε όλοι.

«Οι Κρυμμένοι»

Κώστα Σπυρόπουλος - Δημοσιογράφος

Πρώτη δημοσίευση «Protagon.gr»

Όσοι δουν την ταινία θα αισθανθούν στην ψυχή τους τις δονήσεις από τα συναισθήματα που γεννάει και κινητοποιεί αυτό το ντοκιμαντέρ, δικαιώνοντας το χαρακτηρισμό της ταινίας – ντοκιμαντέρ. Όχι γιατί δανείζεται ή χρησιμοποιεί στοιχεία μυθοπλασίας, αλλά γιατί σκηνοθετεί τεκμήρια και μαρτυρίες με μοναδική μαστοριά. Είναι από τις λίγες ταινίες, όπου η πρόσληψη της μαρτυρίας σε καθηλώνει και εξαιτίας της κινηματογραφικής λήψης της, αλλά και της άποψης του σκηνοθέτη να αφήσει τις μαρτυρίες γυμνές και να χρησιμοποιήσει τα τεκμήρια όχι για να «ντύσει» την αφήγηση, αλλά ως λειτουργικά αυτόνομα αφηγηματικά υποκείμενα.

«Σχόλια για την ταινία Φιλιά εις τα παιδιά»

James DeMetro - Διευθυντής του *New York Greek Film Festival*

Πρώτη δημοσίευση «LiFO»

Πρόκειται για ένα σπαρακτικό, καίριο ντοκιμαντέρ, μια εντυπωσιακή προσθήκη στην φιλομορφία των ιστορικών ταινιών για το Ολοκαύτωμα.

Το φιλμ είναι πανέμορφα σκηνοθετημένο, με κάμερα ευαίσθητη στις λεπτές αποχρώσεις των αφηγήσεων και των κινήσεων των πέντε επιζώντων.

Συνολικά, το φιλμ μας γεμίζει με ικανοποίηση καθώς τελικά αποτελεί μια κατάφαση στη ζωή. Ενώ οι εμπειρίες της παιδικής ηλικίας επηρέασαν, ακόμα και καθόρισαν την ενήλικη ζωή των πέντε προσώπων, η ζωή συνεχίζεται και μια νέα γενιά ανθίζει για να θυμάται αυτούς που θυσιάστηκαν.

«Οι σκέψεις μου για το ντοκιμαντέρ Φιλιά εις τα παιδιά»

Εύα Στεφανή - Σκηνοθέτρια, Πανεπιστημιακός

Πρώτη δημοσίευση «tvxs.gr»

Ο Λουλές κατορθώνει να ανυψώσει το φαινομενικά ασήμαντο στο επίπεδο του ουσιώδους και του πρωταρχικού. Φέρνοντας στο κέντρο του αφηγηματικού ιστού της ταινίας τις αισθήσεις, τους ήχους, το παιχνίδι, τη σημασία της ανθρώπινης επαφής στην εμπειρία των επιζήσαντων αποκαλύπτει μία νέα εικόνα της ελληνικής Ιστορίας, αναφορικά με την εμπειρία των Ελλήνων Εβραίων.

Η ταινία του Βασίλη Λουλέ *Φιλιά εις τα παιδιά* αποτελεί ένα εξαιρετικό υπόδειγμα ενός ιστορικού ντοκιμαντέρ που συνδυάζει την ενδελεχή έρευνα, τη σκηνοθετική δεξιότητα στη σύνθεσή του υλικού και την αγάπη και τον σεβασμό του δημιουργού για τους ήρωες του. Τα παραπάνω τα επιτυγχάνει χωρίς να σκοντάφτει ποτέ στην παγίδα του διδακτισμού και της μεγαλοστομίας.

Η ταινία *Φιλιά εις τα παιδιά* είναι μία βαθύτατα ουμανιστική ταινία, αναγκαία για την ανάγνωση του παρελθόντος αλλά και του παρόντος.

«Το βάρος ενός μεγάλου πένθους»

Λευτέρης Ξανθόπουλος - Σκηνοθέτης, Συγγραφέας

Πρώτη δημοσίευση «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ»

Ο προφορικός λόγος που εκφέρουν οι επιζήσαντες της ναζιστικής θηριωδίας, ο οποίος εναλλάσσεται με σπάνιο υλικό αρχείου επιδέξια μονταρισμένο, είναι λόγος αποσταγμένος, χωρίς τίποτε το περιττό, μόνο με την απολύτως αναγκαία πληροφορία, απογυμνωμένος από οποιοδήποτε στολίδι και όμως λόγος με θυμικό και θερμοκρασία, λόγος εν τέλει απόλυτης διαύγειας και ευγένειας.

Ο Λουλές έχει τον πλήρη έλεγχο των εκφραστικών του μέσων. Με τις γωνίες λήψης, τα κάδρα, το μοντάζ και τη χρήση της μουσικής φράσης που συχνά μένει μετέωρη και υπαινίσσεται, ορίζει τη δοσολογία του συναισθήματος, αποκρούει τους κινδύνους του μελοδραματισμού, με λιτά μέσα ανασύρει και φέρνει στην επιφάνεια, ανεπηρέαστος από υπερβολές και προκαταλήψεις την ουσία της κινηματογραφικής αφήγησης.

«Φιλιά εις τα παιδιά ή μία ελεγεία για την παιδική ηλικία»

Ελένη Χοντολίδου – Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο ΑΠΘ

Πρώτη δημοσίευση «Protagon.gr»

Ακράδαντα πιστεύω ότι η ταινία του Λουλέ θα έπρεπε να είναι υπόδειγμα σε σχολές κινηματογράφου για την ισορροπία αυτή μεταξύ νου και συναισθήματος. Η ταινία έχει από πίσω της πολλή σκέψη, μεγάλη οργάνωση και φροντίδα και συνομιλεί ηθελημένα ή αθέλητα με διάφορες θεωρίες πρώτης γραμμής της εποχής μας.

«Παιχνίδια» ενηλίκων και παιχνίδια παιδιών. Παιχνίδια στα home movies του παρελθόντος. Παιχνίδια απλά, της φαντασίας, της σιωπής και της στέρησης, παιχνίδια που κάνουν την τραγωδία να μοιάζει πιο ανθρώπινη, ή καλύτερα τα παιδιά μέσω του παιχνιδιού τους να φέρνουν την τραγωδία πιο κοντά τους. Ο λόγος για το παιχνίδι πλούσιος και αποκαλυπτικός: «δεν θυμάμαι να έπαιζα εκείνον τον καιρό, στο γκέτο δεν μπόρεσα να παίξω». «Σαν παιδιά σκαρφαλώναμε και μαζεύαμε καρύδια». «Ήθελα να παίξω με το αλογάκι μου». Κρυμμένα παιδιά που παίζουν στην κουπαστή της ταράτσας το πλοίο και αρμενίζουν σε θάλασσες ελεύθερες από Γερμανούς, κούκλες από πανί... Παιδιά που βλέπουν το τραμ να περνά.

Και αίφνης, «αισθάνθηκα ότι δεν είμαι πια παιδί, η Κατοχή μας έκανε ώριμες».

«Καμία εικόνα, χίλιες λέξεις»

Αχιλλέας Κυριακίδης – Συγγραφέας, Μεταφραστής, Σκηνοθέτης

Πρώτη δημοσίευση «Εφημερίδα των Συντακτών»

Στο μεγάλο μήκος ντοκιμαντέρ του Βασίλη Λουλέ, *Φιλιά εις τα παιδιά*, την πρώτη φορά που ένας από τους αφηγητές της ταινίας (όλοι, επιζώντες από τους διωγμούς των εβραίων στην Κατοχική Ελλάδα) συντρίβεται απ' την εκφορά της τραγικής ανάμνησης, ο σκηνοθέτης αποσύρεται μ' ένα στιγμιαίο σεβαστικό fade out, για να ξαναγυρίσει ταπεινά όταν έχει αποκατασταθεί η συναισθηματική ισορροπία, όταν ο πόνος συναντά την αξιοπρέπεια μέσα σε 15-20 μαύρα καρτέ.

Δεν έχει νόημα να μιλήσω για όλη τη συγκλονιστική αυτή ταινία, όταν και μόνο αυτή η στιγμή (που επαναλαμβάνεται όταν πρέπει και όσο πρέπει) δικαιώνει την καλλιτεχνική πράξη και την ακόμα δυσκολότερη πράξη της ζωής.

«Η Ροζίνα, ο Μάριος, η Σέλλυ, η Ευτυχία, ο Σήφης και άλλα παιδιά»

Μαρίζα Ντεκάστρο – Συγγραφέας, Κριτικός

Πρώτη δημοσίευση «ΑΥΓΗ»

Στην ταινία, τα βιώματα όσων έζησαν τον πόλεμο –το αίσθημα του κυνηγημένου, ο φόβος και η αγωνία για την άγνωστη κατάληξη, η ευθύνη για τους δικούς τους, το πένθος– αποκτούν πρόσωπο και όνομα. Έχει νόημα να τους ακούσουμε γιατί τα ζητήματα που τίθενται από την αφήγηση των αναμνήσεών τους είναι δυστυχώς πάντοτε επίκαιρα. Με τον τρόπο τους προτρέπουν τις μεταγενέστερες γενιές να τα τοποθετήσουν στη νέα πραγματικότητα που διαμορφώθηκε στα χρόνια που ήρθαν, τόσο μέσα στην προσωπική όσο και στη μεγάλη ιστορία.

«Κρυμμένα στο φως»

Αριέλλα Ασέρ - Ψυχαναλύτρια

Πρώτη δημοσίευση «THE BOOKS' JOURNAL»

Η ταινία του Βασίλη Λουλέ «Φιλιά εις τα παιδιά», δεν μοιάζει με άλλες ταινίες με παρόμοια θεματική. Θα την περιέγραφα ως μια πολλαπλή αφήγηση πάνω στο ίδιο θέμα. Πολλαπλή αφήγηση όχι μόνο επειδή αφορά 5 ανθρώπινες ιστορίες, αλλά γιατί εμπεριέχει, κατά κάποιο τρόπο, και όλες εκείνες τις αφηγήσεις των παιδιών που δεν επέζησαν. Στην ταινία 1,5 εκατομμύριο απόντες, παιδιά κάθε ηλικίας, αποκτούν πρόσωπο μέσα από τους αφηγητές, και μέσα από προπολεμικά οικογενειακά φιλμάκια που ξετρύπωσε ο σκηνοθέτης. Αυτά τα παιδιά υπήρξαν κάποτε, και ήταν σαν όλα τα παιδιά του κόσμου.

Ο Βασίλης Λουλέσ όπως και σε προηγούμενες ταινίες του, εργάζεται με την συστηματικότητα ενός ιστορικού και το τακτ ενός κλινικού, που γράφει 5 παράλληλες μονογραφίες, βασισμένες σε προφορικές μαρτυρίες, με έναν διπλό στόχο: να ανασυστήσει το παρελθόν και να συναντήσει αυτά τα παιδιά, 65 χρόνια μετά, στον σημερινό ενήλικο.

Η ταινία του Βασίλη Λουλέ θα μπορούσε να έχει ως θέμα την νοσταλγία της παιδικής ηλικίας μέσα από τα παράδειγμα μιας ακραίας εμπειρίας. Οι μνήμες του χτες, σε όλες τις αφηγήσεις είναι νοσταλγικές και ιδανικές. Ένας «παράδεισος της παιδική ηλικίας» που δεν έσβησε γλυκά, όπως όφειλε. Το βάρβαρο ατύχημα της ιστορίας που υπήρξε η εβραϊκή γενοκτονία τον κράτησε ζωντανό, δημιουργώντας κάθετες τομές: το πριν και το μετά...

«Τα χαμομήλια είναι φάρμακο»

Βασίλης Ξυδιάς - Θεολόγος, Καθηγητής στη Μέση Εκπαίδευση

Πρώτη δημοσίευση «tvxs.gr»

Οι επιλογές που οδήγησαν τα παιδιά αυτά στη σωτηρία ήταν ακραίες. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι οικογένειές τους αποφάσισαν να τα αποχωριστούν και να τα εμπιστευτούν σε ξένους, με τον κίνδυνο να μην τα ξαναδούν ποτέ. Ειδικά δε στη Θεσσαλονίκη δεν ακολούθησαν την επίσημη γραμμή της εβραϊκής ηγεσίας, που ήταν η υπομονετική συμμόρφωση με τις διαταγές του κατακτητή.

Θα μπορούσε να μείνει κανείς στη διαπίστωση αυτή. Να πει πως τα παιδιά που σώθηκαν ήταν η ευτυχής εξαίρεση· πως οι γονείς τους ήταν οι "αιρετικοί" της υπόθεσης, που δεν εγκλωβίστηκαν στην αγελαία ασφάλεια, σκέφτηκαν ορθολογικά και έπραξαν θαρραλέα, αναλαμβάνοντας προσωπικά την ευθύνη. Και τελικώς στάθηκαν τυχεροί. Νομίζω όμως ότι στη ρηξικέλευθη αυτή στάση υπάρχει κάτι περισσότερο από το προσωπικό στοιχείο· κάτι που παραπέμπει στο πνευματικό κέντρο της ιουδαϊκής παράδοσης· όπου η κοινότητα σώζεται διαρκώς μέσα απ' τις προσωπικές υπερβάσεις κάποιων εξαιρετικών ανθρώπων, κι όπου σωφροσύνη και διακινδύνευση είναι στην περίπτωση αυτή οι δυο όψεις του ίδιου νομίσματος. Κι όπως στη Βίβλο, έτσι και για τους ήρωες της ταινίας, η απόφαση της υπέρβασης δεν βασίζεται μόνο στον ορθολογικό υπολογισμό των πιθανοτήτων από τη μια ή την άλλη επιλογή. Προϋποθέτει τη θεία έμπνευση, που πολλές φορές έρχεται με τη μορφή ενός «ξένου». Στην περίπτωση αυτή ο χριστιανός φίλος έρχεται ως «άγγελος Θεού». Το λέει στην ταινία η μικρή Ροζίνα Πάδρο (Ασέρ) όταν μιλά για τον σωτήρα τους, τον γιατρό Γιώργο Καρακώτσο, που η μητέρα της τον αποκαλούσε «Μαλλάχ» (Άγγελος Θεού). «Μόλις μπήκε μες στο σπίτι νομίζαμε πως έμπαινε ένας άγγελος για να μας σώσει», γράφει η μικρή Ροζίνα στο ημερολόγιό της.

«Μνήμη-φάρμακο ή φαρμάκι;»

Γιώργος Κόκκινος – Καθηγητής Ιστορίας

Πρώτη δημοσίευση «ΒΗΜΑ-online»

Ο Λουλές είναι εξαιρετικά προσεκτικός και ταυτόχρονα διακριτικά επίμονος στους χειρισμούς του απέναντι στους πληροφορητές του. Αποφεύγει και την ταύτιση μαζί τους, αυτό που θα ονομάζαμε μεταβίβαση (συνειδητή ή ασύνειδη) της τραυματικής εμπειρίας, παράλληλα όμως και την αντιμεταβίβαση υπό τη μορφή της ψευδαισθήσης ότι μπορεί με τις τεχνικές του να καταστήσει δυνατή τη ριζική αποστασιοποίηση από τη μνημονική επιτέλεση και το συναισθηματικό φορτίο των πληροφορητών. Δεν διεκδικεί αξιωματικά ούτε την γάργαρα αμεσότητα της έκφρασης ούτε τη μέθεξη, ενώ συγχρόνως απορρίπτει τη θετικιστική και αποστειρωμένη αξιολογική ουδετερότητα που δήθεν διασφαλίζει προγραμματικά την αντικειμενικότητα της αναπαράστασης. Γνωρίζει ότι κάθε αφήγηση, κάθε αναπαράσταση, κάθε ερμηνεία είναι κατασκευή. Στην πραγματικότητα ο σκηνοθέτης μας κινείται σαν ακροβάτης πάνω σε ένα τεντωμένο σχοινί.

«Φιλιά εις τα παιδιά»

Άννα Φραγκουδάκη - Ιστορικός

Πρώτη δημοσίευση «ΤΑ ΝΕΑ»

«Ήρθαν οι Γερμανοί με μια μοτοσυκλέτα, εκείνη που δίπλα είχε ένα καρτσάκι, και στο καρτσάκι είχανε τον πατέρα μας και...», αφηγείται με ήρεμη φωνή ένας άνθρωπος που έζησε παιδάκι το ξαφνικό σοκ να βλέπει τον πατέρα του κι εκείνος να γυρίζει το πρόσωπο για να εμποδίσει τα παιδιά να τον αναγνωρίσουν, γιατί οι ναζί έψαχναν τα άλλα μέλη της εβραϊκής οικογένειας, έτσι να μαρμαρώνει το παιδί ακίνητο και περίτρομο να κοιτάζει τη μοτοσυκλέτα με τους ένστολους οπλισμένους να φεύγει με τον πατέρα του στο καρότσι...

Στην πολυβραβευμένη ταινία ντοκιμαντέρ του Βασίλη Λουλέ «Φιλιά εις τα παιδιά» μιλάνε πέντε πρόσωπα, τρεις γυναίκες και δύο άντρες που ήταν παιδιά στη ναζιστική κατοχή. Μιλάνε απλά, χωρίς δραματικότητα, πράγμα που κάνει την αφήγηση ανελέητη. Πώς εκτυλίχτηκε στα παιδικά τους μάτια ο ιστορικός εφιάλτης.

«Ιστορίες φιλίας και ανυπακοής»

Οντέτ Βαρών-Βασάρ - Ιστορικός

Πρώτη δημοσίευση «THE BOOKS' JOURNAL»

Ομολογώ ότι η ταινία υπερέβη τις προσδοκίες μου. Νομίζω ότι ο Βασίλης Λουλές, έμπειρος σκηνοθέτης, με επτά ταινίες ήδη στο ενεργητικό του, εκ των οποίων τέσσερα ντοκιμαντέρ και τρεις ταινίες μυθοπλασίας, βρήκε σ' αυτήν την ταινία τον σωστό τόνο, την κατάλληλη θερμοκρασία για ένα τόσο ευαίσθητο θέμα. Απέφυγε κάθε μελοδραματισμό, αλλά δίχως να φοβάται την πηγαία συγκίνηση.

Πίσω από κάθε Έλληνα Εβραίο που σώθηκε στην Κατοχή, ενήλικα ή παιδί, υπάρχουν τουλάχιστον ένας, και συνήθως πολύ περισσότεροι Έλληνες χριστιανοί, είτε θρησκευόμενοι (όπως παπάδες, καλόγριες και καλόγεροι σε μοναστήρια), είτε αντιστασιακοί (αριστεροί ή μη) που με κίνδυνο της ζωής τους και απόλυτη συνειδηση των πράξεών τους έπραξαν το καλό στην εποχή του απόλυτου κακού. Άνθρωποι για τους οποίους η ανθρώπινη ιδιότητα είχε σαφή προτεραιότητα στη διαφορά. Το εγκώμιο αυτής της βαθιά ανθρώπινης ιστορίας πλέκει η ταινία, όχι με μεγαλοστομίες και γενικότητες, αλλά μέσα από τις προσωπικές αφηγήσεις, με τη δύναμη της μικροϊστορίας.

Ακολουθεί πλήρης λίστα με τα links των δημοσιεύσεων της ταινίας

Κείμενα – προσωπικές αναγνώσεις της ταινίας στον Τύπο

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα κείμενα της Αριέλλας Ασέρ και της Οντέτ Βαρών, προς το παρόν, μπορείτε να τα δείτε μόνο ως αρχεία word

Κείμενο της Ελένης Χοντολίδου στο protagon.gr_23/4/2013
<http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.cinema&id=23610>

Κείμενο του Γιώργου Κόκκινου στο ΒΗΜΑ-online_22/3/2013
<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=503879&wordsinarticle=>

Κείμενο της Εύας Στεφανή στο tvxs.gr_28/2/2013
<http://tvxs.gr/news/blog%CE%AC%CF%81%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82/%CF%83%CE%BA%CE%AD%CF%88%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BA%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AD%CF%81-%C2%AB%CF%86%CE%B9%CE%BB%CE%B9%CE%AC-%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%AC%2%BB>

Κείμενο της Μαρίζας Ντεκάστρο στην ΑΥΓΗ_24/2/2013
<http://www.avgi.gr/article/65943/skepseis-gia-tin-tainia-«filia-eis-ta-paidia»>

Κείμενο της Αριέλλας Ασέρ στο περιοδικό the books' journal (online)_21/2/2013
<http://booksjournal.gr/κρυμμένα-στο-φως-για-την-ταινία-του-βασ/>
Αναδημοσιεύτηκε στο site της Ελληνικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας (ΕΨΕ)
http://psychoanalysis.gr/index.php?option=com_k2&view=item&id=37

Κείμενο του Βασίλη Ξυδιά στο tvxs.gr_16/2/2013
<http://tvxs.gr/news/έγραψαν-είπαν/τα-χαμομήλια-είναι-φάρμακο-του-βασίλη-ξυδιά>
Αναδημοσιεύτηκε στο site: Αντίφωνο_18/2/2013
<http://www.antifono.gr/portal/Πρόσωπα/Ξυδιάς/Αρθρογραφία/4206-Τα-χαμομήλια-είναι-φάρμακο.html>

Κείμενο του Αχιλλέα Κυριακίδη στην ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ_15/2/2013
Αναδημοσιεύτηκε στο site www.shortfilm.gr 16/2/2013
<http://www.shortfilm.gr/new.asp?id=606>

Κείμενο του Φώτου Λαμπρινού στο tvxs.gr_11/2/2013
<http://tvxs.gr/news/egrapsan-eipan/o-fotos-lamprinoy-gia-ntokimanter-filia-eis-ta-paidia-toy-bloyle>

Κείμενο του Κώστα Σπυρόπουλου στο protagon.gr_11/2/2013
<http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=22025>

Κείμενο του Λευτέρη Ξανθόπουλου στην ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ_8/2/2013
<http://www.enet.gr/?i=news.el.texnes--politismos&id=342166>
Αναδημοσιεύτηκε στο περιοδικό ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟ_14/2/2013
http://entefktirio.blogspot.gr/2013/02/blog-post_14.html και στο <http://bibliotheque.gr/?p=17005>

Κείμενα των: Γιώργου Χρονά, Βασίλη Βασιλικού & James DeMetro_LiFO_6/2/2013
<http://www.lifo.gr/team/gnomes/35863>
Του Γ. Χρονά βρίσκεται επίσης και στο περιοδικό ΟΔΟΣ ΠΑΝΟΣ, τ.158, σελ. 166
Του Β. Βασιλικού πρωτοδημοσιεύτηκε στην ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ_2/2/2013

Κείμενο της Οντέτ Βαρών-Βασάρ
στην έντυπη έκδοση του περιοδικού "the books' journal", τεύχος 28_2/2/2013

Κείμενο του Χάγκεν Φλάϊσερ στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_27/1/2013
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_civ_2_27/01/2013_509072

Κείμενο της Άννας Φραγκουδάκη στα ΝΕΑ_29-30/12/2012
<http://www.tanea.gr/vivliodromio/?aid=4778062>

Δημοσιογραφικές παρουσιάσεις και άρθρα στον Τύπο

Άρθρο του Γιάννη Ζουμπουλάκη στο ΒΗΜΑ_10/2/2013
<http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=497204&h1=true#commentForm>

Άρθρο της Βένας Γεωργακοπούλου στην ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ_2/2/2013
<http://www.efsyn.gr/?p=20535>

Άρθρο της Ευάννας Βενάρδου στην ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ_27/1/2013
<http://www.enet.gr/?i=news.el.texnes--politismos&id=338989>

ΠΑΡΑΛΛΑΞΗ_parallaximag.gr_ Γιάννης Τσολακίδης _25/2/2013
<http://www.parallaximag.gr/parallax-view/ti-na-kryfteis-apta-paidia>

ΠΑΡΑΛΛΑΞΗ_parallaximag.gr_ Άννα Ποδάρα_17/2/2013
<http://www.parallaximag.gr/reportage/filia-eis-ta-paidia>

ΕΞΩΣΤΗΣ_Γιάννης Γκροσδάνης_15/2/2013
<http://www.exostispress.gr/c5-451>

Η ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΙΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ_Αλέξης Δερμεντζόγλου_17/2/2013
<http://www.makthes.gr/news/arts/100498/>

Η ΕΠΟΧΗ_Στράτος Κερσανίδης_10/2/2013
<http://www.epohi.gr/portal/politismos/cinema/13599-2013-02-10-21-26-41>

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ_ Δημήτρης Μπούρας_7/2/2013
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_civ_2_07/02/2013_510443

ΕΘΝΟΣ_Ρόμπι Εκσιέλ_7/2/2013
<http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22803&subid=2&pubid=129285915>

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ_Νίνος Φένεκ Μικελίδης_7/2/2013
<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=342001>

ΤΑ ΝΕΑ_Άκης Καπράνος_7/2/2013
<http://www.tanea.gr/politismos/article/?aid=4789097>

AΘΗΝΟΡΑΜΑ_Χρήστος Μήτσος_7/2/2013
<http://www.athinorama.gr/cinema/data/movies/?id=10024663>

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ_Λήδα Γαλανού_7/2/2013
<http://www.efsyn.gr/?p=21835>

ΤΟ ΒΗΜΑ ΟΝ LINE_Γιάννης Ζουμπουλάκης_7/2/2013
<http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=497007>

LiFO_Θοδωρής Κουτσογιαννόπουλος_7/2/2013
<http://www.lifo.gr/mag/cinema/2156>

ATHENS VOICE_Γιώργος Κρασσικόπουλος_7/2/2013
<http://www.athensvoice.gr/culture/movie/%CF%86%CE%B9%CE%BB%CE%B9%CE%AC-%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%AC>

to spirto.net_Τατιάνα Καποδίστρια_7/2/2013
<http://tospirto.net/cinema/movie/676>

to-see-nema_Μαριλένα Ιωάννου_6/2/2013
<http://to-see-nema.blogspot.gr/2013/02/children-in-hiding.html>

artic_Έλενα Μπάρκα_6/2/2013
<http://www.artic.gr/kritikes/1498-filia-eiw-ta-paidia>

kemes.wordpress.com_Τίνα Μπαγδατή_2/2/2013
<http://kemes.wordpress.com/2013/02/02/%cf%86%ce%b9%ce%bb%ce%b9%ce%b1-%ce%b5%ce%b9%cf%83-%cf%84%ce%b1-%cf%80%ce%b1%ce%b9%ce%b4%ce%b9%ce%b1/#more-4950>

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ του σκηνοθέτη Βασίλη Λουλέ στον Τύπο

ΑΥΓΗ_Συνέντευξη του Βασίλη Λουλέ στον Κώστα Τερζή_17/2/2013
<http://www.avgi.gr/ArticleActionshow.action?articleID=752807>

protagon.gr_Συνέντευξη του Βασίλη Λουλέ στον Άρη Μαλανδράκη_5/2/2013
<http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.cinema&id=21854>

AΘΗΝΟΡΑΜΑ_Συνέντευξη του Βασίλη Λουλέ στον Γιάγκο Αντίοχο_7/2/2013
<http://www.athinorama.gr/cinema/articles/?id=14262>

LiFO_Συνέντευξη του Βασίλη Λουλέ στον Σταύρο Διοσκουρίδη_21/11/2012
<http://www.lifo.gr/mag/features/3513>

FREE SUNDAY_Συνέντευξη του Βασίλη Λουλέ στη Ντέπυ Κουρέλλου_23/2/2013
<http://www.citypress.gr/freesunday/index.html?action=article&article=7550>
<http://www.citydata.gr/freesunday/PDF/218/33.pdf>

to spirto.net_Συνέντευξη του Βασίλη Λουλέ στην Τατιάνα Καποδίστρια_18/2/2013
<http://tospirto.net/cinema/people/11766>

In2life.gr_Συνέντευξη του Βασίλη Λουλέ στον Γιώργο Κόκουβα_12/3/2013
<http://www.in2life.gr/culture/cinema/articles/269127/article.aspx?singlepage=1>

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ του σκηνοθέτη

Με τον Στράτο Κερσανίδη και την Έλσα Σπυριδοπούλου «Στο Κόκκινο», στους 93.4, στην εκπομπή «Με μια ομπρέλα κόκκινη»_11/3/2014
<http://stokokkino.gr/article/6567/Basilis-Loules-Mia-tainia-mathima-anthropias-kai-allilegguisrn#sthash.CEhmxdMV.74Rc9QLa.dpuf>

Με τον Βασίλη Γουδέλη στην εκπομπή «Autofocus» στον Amagi Radio_9/2/2014
<https://www.mixcloud.com/billgoudelis1980/autofocusamagiradiocom-09-02-2014-αφιερωμα-στο-ntokimanter-βασιλησ-λουλεσ/>

Με τη Λίνα Στεφάνου στην εκπομπή «Lina's Mine» στον Amagi Radio_28/4/2013
<https://docs.google.com/file/d/0B8esDJAGs-PZTFNEbkpicEVMNUE/edit?usp=sharing>

Με την Ελένη Χοντολίδου στο Δημοτικό Ραδιόφωνο Θεσ/νίκης 100,6_12/2/2013
<https://docs.google.com/file/d/0Bvj5pU44LgH-OVdWcjZ1b1JiX00/edit?usp=sharing>

Με τη Μελίνα Δασκαλάκη, στη «Σκόνη του χρόνου» στον Amagi Radio_1/2/2013
<http://www.mixcloud.com/melinadaskalakis/01022013-amagi-radio/>

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ του σκηνοθέτη

Με την Χριστίνα Κανατάκη στη Δημοτική Τηλεόραση Θεσ/νίκης_20/2/2013
www.youtube.com/watch?v=NmFUi4GOxg8

Με την Angelike Contis για NEW YORK CITY GREEK FILM FESTIVAL (in English)_7/10/2013
<http://youtu.be/Eq60yXwUh7Y>

ΚΕΙΜΕΝΑ του σκηνοθέτη με αφορμή την ταινία

“Το ντοκιμαντέρ «Φιλιά εις τα παιδιά», η Θεσσαλονίκη κι εγώ”
ΠΑΡΑΛΛΑΞΗ Θεσσαλονίκης_21/10/2013
<http://www.parallaximag.gr/parallax-view/ntokimanter-filia-eis-ta-paidia-i-thessaloniki-ki-ego>

“Τρεις ιστορίες της λίμνης”
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ Γιάννενα_23/4/2013
<http://www.agon.gr/news/168/ARTICLE/21298/2013-04-23.html>

“Σφυρίγματα των τραίνων που σε πηγαίνουν πιο μακριά απ’ τα τραίνα”
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Λάρισας_10/4/2013
<http://www.eleftheria.gr/index.asp?cat=25&aid=50390>

“Δύο φωτογραφίες - Ένα βλέμμα στο φακό”
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ Γιάννενα_29/3/2013
<http://www.agon.gr/news/167/ARTICLE/20964/2013-03-29.html>

“Το σπίτι της οδού Τσιμισκή”
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ_20/3/2013
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_civ_2_20/03/2013_514670